

**SVEUČILIŠTE U ZADRU
ODJEL ZA KROATISTIKU I SLAVISTIKU**

**IZVJEŠĆE
POVJERENSTVA ZA UNUTARNJU PROSUDBU
SUSTAVA OSIGURANJA KVALITETE
NA ODJELU ZA KROATISTIKU I SLAVISTIKU
SVEUČILIŠTA U ZADRU ZA 2011/2012. GODINU**

Veljača, 2012.

SADRŽAJ

0. Uvod.....	3
1. Ustroj i prikaz djelovanja Odjela za kroatistiku i slavistiku.....	4
2. Strategija razvoja i postupci osiguravanja kvalitete.....	6
3. Odobrenje, nadziranje i periodični pregled programa i kvalifikacija	8
4. Ocjenjivanje.....	10
5. Osiguranje kvalitete nastavničkog kadra.....	11
6. Resursi za učenje i potporu studentima.....	12
7. Sustav informiranja.....	14
8. Informiranje javnosti.....	15
9. Zaključak.....	16
10. Dodatak 1 – Očitovanje povjerenstva za kvalitetu Odjela.....	17
11. Dodatak 2 – Tablica.....	23
12. Dodatak 2 – Follow up.....	27

0. UVOD

Kvalitetu studiranja na Odjelu za kroatistiku i slavistiku, sastavnici Sveučilišta u Zadru procjenjivalo je Odjelno Povjerenstvo za unutarnju prosudbu sustava osiguranja kvalitete (u sastavu: dr. sc. Sandra Hadžihalilović, doc. dr. sc. Kornelija Kuvač-Levačić, doc. dr. sc. Marina Radčenko te Nikolina Grcić i Matea Jakelić, predstavnice studenata).

Ovo je prvi postupak unutarnjeg vrednovanja Odjela i cilj nam je bio provjeriti:

1. ustroj i djelovanje Odjela za kroatistiku i slavistiku
2. strategiju razvoja i postupaka osiguravanja kvalitete
3. odobrenje, nadziranje i periodični pregled programa i kvalifikacija
4. ocjenjivanje studenata

5. osiguranje kvalitete nastavničkog kadra
6. osiguranje izvora za učenje i potpore studentima
6. sustav informiranja javnosti.

Povjerenstvo je procjenu izvršilo prema Priručniku za samovrednovanje kvalitete studiranja Odjela, prema Pravilniku, Poslovniku i Strategiji Odjela te prema pojedinačnim rezultatima ankete o samoevaluaciji nastavnika.

1. Ustroj i prikaz djelovanja Odjela za kroatistiku i slavistiku

Odjel za kroatistiku i slavistiku čine dva odsjeka: Odsjek za hrvatski jezik i književnost i Odsjek za ruski jezik i književnost. Odsjek za hrvatski jezik i književnost i južnoslavenske filologije jedan je od 6 temeljnih odsjeka nastalih osnutkom Filozofskog fakulteta u Zadru 1956. Novi program studija Odsjeka za kroatistiku definiran je na sjednici Stručnoga vijeća Odjela za kroatistiku i slavistiku Sveučilišta u Zadru 21. veljače 2004. Na Odsjeku za kroatistiku izvodi se jednopredmetni preddiplomski i diplomski studij Hrvatskog jezika i književnosti (3+2). Završetkom preddiplomskog studija student stječe kompetencije za rad u ustanovama za odgoj i obrazovanje djece i mladeži, za animatora u literarnim

radionicama u osnovnoj školi, za rad u uredništvima novina, časopisa i drugdje u nakladništvu. Završetkom diplomskog studija student je osposobljen za posao profesora u osnovnim i srednjim školama, za uredničke poslove na radiju i televiziji, u znanstvenim i stručnim časopisima. Naravno, osposobljen je i za poslijediplomski studij.

Među pet studijskih grupa predviđenih u početnom nastavnom planu Filozofskog fakulteta u Zadru (osnovanog 1956.) je i dvopredmetna Slavistička grupa ruski jezik i književnost. Dvopredmetna studijska grupa ruskog jezika i književnosti za potrebe reformi vezanih uz provođenje bolonjskog procesa od školske 2005./2006. godine nudi mogućnost preddiplomskog i diplomskog studija. Diplomski studij, nadalje, nudi mogućnost profiliranja polaznika u nastavničkom ili u prevoditeljskom smjeru. Uspostavom sve tječnjih gospodarskih i znanstveno-kulturnih veza s Ruskom Federacijom, evidentan je i porast potražnje za ovakvim profilom stručnjaka u prosjeti, znanosti, gospodarstvu, kulturi, turizmu, medijima, izdavaštvu, itd. Studijem se dobivaju temeljna znanja nužna za moguće bavljenje znanstvenim radom iz područja filologije, te se polaznici osposobljavaju i za pohađanje poslijediplomskog studija. Pored toga, studiji podupiru ideju o pokretljivosti studenata budući da se ostvareni bodovi na drugim rusističkim studijima priznaju na rusistici u Zadru.

U sklopu Odjela djeluje i Slavistička knjižica s knjižničnim fondom od oko 30 000 knjiga koja se dalje povećava u skladu s materijalnim mogućnostima. U fondu se nalazi brojna slavistička literatura s područja književnosti, jezikoslovlja, stilistike, povijesti i teorije književnosti te kritička literatura. To je najveća seminarska knjižnica našeg sveučilišta koja ima i svoju čitaonicu. Knjižnicom se mogu služiti svi djelatnici Sveučilišta u Zadru i svi studenti bez obzira na kojem odjelu studiraju.

Na Odjelu se svake godine održava Međunarodna ljetna škola hrvatskog jezika i kulture *Zoranićeva Arkadija*. Namijenjena je stranim slavistima i kroatistima, studentima slavistike i kroatistike, hrvatskoj dijaspori, stranim državljanima koji rade i žive u Hrvatskoj kao i svima ostalima, zainteresiranim za njezin program.

Svake dvije godine na Odjelu se održava znanstveni skup *Zadarski filološki dani*. Sve to čini ovu sastavnicu prepoznatljivom u regionalnom, nacionalnom te međunarodnom okružju.

O učenju i nastavi brinu:

1. Uprava, koju čine: pročelnik/ca Odjela i zamjenik/ca pročelnika, Stručno vijeće Odjela, predstojnici/ce odsjeka
2. Povjerenstvo za osiguranje kvalitete

3. Povjerenstvo za unutarnju prosudbu osiguranja kvalitete
 4. Odjelni koordinatori/ce za kvalitetu, ECTS, međunarodnu suradnju i mobilnost.
- U svako od ovih tijela uključeni su i studentski predstavnici.

2. Strategija razvoja i postupci osiguravanja kvalitete

Povjerenstvo je ustvrdilo da Odjel za kroatistiku i slavistiku (u dalnjem tekstu: Sastavnica) posjeduje misiju i viziju s kojom su upoznati zaposlenici te strategiju razvoja za tekuće razdoblje temeljenu na Strategiji Sveučilišta u Zadru.

Vizija Odjela za kroatistiku i slavistiku je da u hrvatskom prostoru bude prepoznat kao znanstveno i istraživački dinamičan, a u europskom prostoru kao pouzdan i kvalitetan partner koji je spremam razvijati nove istraživačke i nastavne strategije.

Misija Odjela za kroatistiku i slavistiku je nastavak rada na kvalitetnim i relevantnim istraživanjima te stalno razvijanje nastavnih programa, kako bi na taj način

proširio spoznaje o hrvatskom jeziku, književnosti i kulturi te o slavenskim jezicima (posebice ruskom, kao najmnogoljudnjem slavenskom jeziku), ali i kako bi se teorijska znanja mogla primijeniti u praksi, na dobrobit cjelokupne zajednice. S ciljem ostvarenja svoje misije, Odjel surađuje s Upravom Sveučilišta u Zadru, s ostalim odjelima i institucijama visokog obrazovanja u Hrvatskoj i izvan nje te s lokalnom zajednicom. Strategija razvoja predviđa, također, aktivnu ulogu studenata i ostalih partnera.

Sastavnica posjeduje formalno usvojen institucijski akt o osiguranju kvalitete s definiranim područjima djelovanja (Pravilnik o osiguranju kvalitete). Pored već postojećih koordinatora/ica za ECTS, na Odjelu djeluju dvije jedinice za osiguranje kvalitete: Povjerenstvo za osiguranje kvalitete (u sastavu: doc. dr. sc. Rafaela Božić, Ivona Šimunov, prof., Mirela Šušić, prof., te Nikolina Radić i Viktorija Veger, predstavnice studenata) i Povjerenstvo za unutarnju prosudbu sustava osiguranja kvalitete (u sastavu: dr. sc. Sandra Hadžihalilović, doc. dr. sc. Kornelija Kuvač-Levačić, doc. dr. sc. Marina Radčenko te Nikolina Grcić i Matea Jakelić, predstavnice studenata). Interne prosudbe učinkovitosti institucijskog sustava osiguravanja kvalitete provode se uglavnom pomoću anketa Sveučilišta o kvaliteti nastave na pojedinim kolegijima, a započelo se i s drugim vrstama prosudbe (u akad. god. 2010./2011. na odsjecima je započelo održavanje periodičnih plenarnih sastanaka nastavnika sa studentima, svi studenti na početku studija dobiju profesore mentore), a provedena je i samoevaluacija nastavnika. Izabrano je i povjerenstvo za strategiju (u sastavu: prof. dr.sc. Zvjezdana Rados, prof. dr. sc. Slavomir Sambunjak i doc. dr. sc. Zdenka Matek Šmit), za međunarodnu suradnju i mobilnost (doc. Dr. Ante Periša, Petar Karavlah) te povjerenstvo za informatičku i ostalu tehničku opremljenost (u sastavu: prof. dr. sc. Vanda Babić i doc. dr. sc. Ante Periša).

Preporuke za poboljšanje:

- do kraja definirati postupke za implementaciju strategije razvoja Odjela u smislu ostvarivanja kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih ciljeva koji se navode u Strategiji,
- osmisliti dodatne oblike prosudbe kvalitete nastave i ishoda učenja.

3. Odobrenje, nadziranje i periodični pregled programa i kvalifikacija

Sastavnica posjeduje definiranu proceduru izrade i izmjene studijskih programa usklađenu sa Sveučilišnim i nacionalnim propisima (u planu je izrada zajedničkih studijskih programa s drugim odjelima Sveučilišta), no još ne postoji definirana procedura izrade i izmjene programa cjeloživotnog učenja. Sastavnica posjeduje formalne mehanizme i redovito nadgleda te periodično revidira svoje studijske programe i kvalifikacije, sukladno Sveučilišnim i nacionalnim propisima. Studijski programi Odjela za kroatistiku i slavistiku sadrže precizno definirane ishode učenja, usklađene sa srodnim europskim studijima na akreditiranim sveučilištima u Europi, koje student stječe završetkom programa. Ti se programi izvode na način koji uglavnom omogućava izvršavanje studijskih obveza svim

profilima studenata, no problema ima s dostupnošću literature za program studija Ruskog jezika i književnosti. Za sve studijske programe Sastavnice postoje detaljno obrazloženi ishodi učenja te aktivnosti učenja i poučavanja. ECTS bodovi dodijeljeni su različitim komponentama predmeta, ali još uvijek ne dovoljno dosljedno i transparentno na svim kolegijima. Također, potrebno bi bilo uvesti redovito praćenje usklađenosti izvedbenih programa s programima predmeta (putem periodičnih izvješća o održanoj nastavi koje bi podnosili nositelji kolegija). Sastavnica izrađuje i objavljuje izvedbene planove svih predmeta na službenoj mrežnoj stranici na početku nastave (bilo bi potrebno najmanje sedam dana prije). Sastavnica ne izrađuje periodična izvješća o uspješnosti provedbe studijskog programa niti provodi procjenu stvarnog studentskog opterećenja na svim predmetima. Također, Sastavnica ne provodi ispitivanje prikladnosti postignutih ishoda učenja studenata koji su završili studij sa stvarnim potrebama tržišta rada.

Preporuke za poboljšanje:

- osmisliti i razraditi programe cjeloživotnog učenja i usavršavanja
- dosljedno i transparentno dodijeliti ECTS bodove shodno opterećenju studenata na svim kolegijima
- osmisliti i uvesti periodična izvješća o provedenoj nastavi za svaki kolegij pojedinačno i o uspješnosti provedbe studijskog programa za svaku akademsku godinu
- izvedbene planove predmeta objavljivati na službenim mrežnim stranicama najmanje sedam dana prije početka nastave
- stvoriti jedinicu (tijelo ili povjerenstvo) koja bi procjenjivala stvarno studentsko opterećenje na svakom kolegiju i podnosila godišnje izvješće (prijedlog sastava: 2 ECTS koordinatora i predstavnici studenata)
- osmisliti način ispitivanja prikladnosti ishoda učenja sa stvarnim potrebama tržišta rada

4. Ocjenjivanje

Sastavnica ne posjeduje zajedničke propisane uvjete vrednovanja i ocjenjivanja studenata (pravilnik o ocjenjivanju), nego većina predmetnih nastavnika u programima kolegija javno objavljuju svoje metode, kriterije i pravila ocjenjivanja. U planu Odjela je izrada zajedničkog dokumenta o uvjetima ocjenjivanja. Praćenje napredovanja studenata provodi se kontinuirano uz primjenu različitih metoda vrednovanja tijekom nastave. Ispitni rokovi se javno objavljuju za sve predmete najmanje mjesec dana prije početka ispitnih rokova, a navode se i u sklopu izvedbenog plana svakog predmeta. Sastavnica posjeduje razrađene postupke za završetak studija (upute o prijavi, izradi i obrani završnih i diplomskih radova i završnih ispita).

Preporuka za poboljšanje:

- izraditi Odjeljni pravilnik o ocjenjivanju

- ujednačiti kriterij ocjenjivanja na pismenim ispitima (postotak prolaznosti)

5. Osiguranje kvalitete nastavničkog kadra

Sastavnica kontinuirano vrednuje rad nastavnika od strane studenata (putem studentske evaluacijske ankete rada nastavnika koju je izradilo Sveučilište) i kroz institucijski koordiniranu, neposrednu redovitu komunikaciju sa studentskim predstavnicima (koji sudjeluju u svim tijelima i povjerenstvima Odjela). Sastavnica je na početku procesa samovrednovanja nastavnika i analize uspješnosti studiranja. Provedena je i samoevaluacija znanstvene, nastavne i stručne aktivnosti koja je, unatoč objektivnim nedostatcima mjernog instrumenta, ankete koja nije primjerena znanstvenicima iz područja humanističkih znanosti, osobito kroatistike, pokazala dobru zastupljenost naših djelatnika u najvišim kategorijama, što ističemo kao našu prednost.

Sastavnica ne posjeduje mehanizme vrednovanja nastavnika od strane kolega (upitna je objektivnost međusobnog vrednovanja kolega na istom Odjelu). Rezultati vrednovanja rada nastavnika u pravilu se ne objavljuju i o njima se ne raspravlja na tematskim sjednicama

vijeća Sastavnice. Što se tiče trajnog osposobljavanja i unaprjeđivanja nastavnog kadra, Odjel finansijski sudjeluje u nabavljanju knjiga za nastavnike (u iznosu do 1000 kn godišnje po nastavniku), ali tek smo na početku procesa permanentnog obrazovanja nastavnika. Postoji potreba za trajnim osposobljavanjem i unaprjeđivanjem nastavničkih kompetencija za rad u nastavi i Sastavnica će rado sudjelovati u takvim inicijativama koje bi došle od strane Sveučilišta (radionice, tečajevi, seminari usavršavanja i sl.).

Preporuke za poboljšanje:

- osmisliti sustav kojim bi se poticalo nastavnike na permanentno usavršavanje nastavničkih kompetencija (npr. bodovanjem, uključivanjem takvih aktivnosti u sustav napredovanja u zvanju, itd.)
- organizirati tečajeve usavršavanja djelatnika u stranom jeziku struke

6. Resursi za učenje i potporu studentima

Što se tiče dostupnosti prikladnih resursa za učenje (za sve predmete), Sastavnica nema dovoljno učionica ni mjesta u njima, nema dovoljno kabineta za nastavnike, ne postoje suvremene specijalizirane učionice poput, primjerice, fonološkog laboratorija. Predavaonice u kojima se odvija nastava djelomično su opremljene potrebnom infrastrukturom koja osigurava korištenje suvremenih nastavnih metoda. Knjižnica Sastavnice ne raspolaže svim naslovima koji su propisani kao literatura na svim kolegijima (osobito na Odsjeku za ruski jezik i književnost), ali se periodično nadopunjava, ovisno o finansijskim mogućnostima. Knjižnica raspolaže odgovarajućim prostorom, opremom i stručnim osobljem koje osigurava učinkovit pristup i korištenje resursa svim studentima, no postoji potreba za produžavanjem radnog vremena knjižnice (sada radi do 16 sati). Službe potpore (tajništvo itd.) su dostupne svim studentima s radnim vremenom usklađenim s obvezama studenata.

Na Odjelu ne postoji dostatan broj računalnih programa, ne postoje mrežne stranice s nastavnim materijalima za sve predmete. Studenti imaju prostor za učenje u čitaonici Slavističke knjižnice, ali ona nije opremljena računalima za rad studenata (pisanje seminarских i diplomskih radova, i sl.).

Studenti se na Odjel za kroatistiku i slavistiku upisuju prema rezultatima državne mature, bez dodatnog razredbenog postupka. Sastavnica u suradnji sa studentskim organizacijama pravovremeno informira studente o studentskim pravima i obvezama. Nastavnici imaju javno objavljene predviđene termine konzultacija te su dostupni putem elektroničke pošte. Sastavnica omogućuje uključivanje studenata u sve aspekte znanstveno-nastavnog rada i promicanje kvalitete rada i osigurava studentima mentora. Sastavnica ne posjeduje smjernice za uključivanje studenata s posebnim potrebama.

Preporuke za poboljšanje:

- povećati broj učionica i kabinetra
- opremiti specijaliziranu učionicu za učenje jezika (fonološki laboratorij), može i u suradnji s drugim filološkim odjelima
- obnoviti računalnu opremu, povećati broj računalnih programa
- produžiti rad Slavističke knjižnice i čitaonice
- knjižnicu opremiti multimedijskim sadržajem vezanim uz nastavu (video i audio zapisima, filmovima, itd.)
- čitaonicu opremiti računalima za rad studenata
- osmislati smjernice za uključivanje studenata s posebnim potrebama (npr. nabavljanje audio-knjiga)
- osigurati prostor za susrete studenata sa studentskim predstavnicima

7. Sustav informiranja

Sastavnica u sklopu mrežne stranice Sveučilišta posjeduje informacijski sustav koji sadrži ažurirane podatke o funkcioniranju svih studijskih programa. Informacijski sustav sadrži podatke o postupku upisivanja na pojedine programe, o akademskom i administrativnom i tehničkom osoblju te podatke o studentskim predstavnicima.

Odsjek za ruski jezik i književnost redovito objavljuje materijale za nastavu koji su studentima potrebni s obzirom na teškoće u nabavljanju materijala u tiskanom obliku. Većina tih materijala autorski je rad nastavnika odsjeka za ruski jezik i književnost i u pripremi je i recenziranje navedenih materijala.

Preporuka za poboljšanje:

- na mrežnoj stranici Odjela trebalo bi objaviti dokumente koji se tiču osiguranja kvalitete studija (Priručnik, Pravilnik, Poslovnik, Strategiju...)

8. Informiranje javnosti

Sastavnica redovito objavljuje pravovremene, nepristrane i objektivne informacije o studijskom programu i zvanjima koje obrazuju. Službene mrežne stranice Sastavnice sadrže osnovne podatke o ustanovi, temeljne pravne dokumente (zajedno s dokumentima Sveučilišta), podatke o ustroju i djelatnicima s navedenim podacima za kontakt, podatke o nastavnim i drugim programima (npr. program *Ljetne škole hrvatskoga jezika* i program *Zadarskih filoloških dana*), pravovremene podatke o izvedbi studijskih programa. Sve je objavljeno na hrvatskom, ali ne i na engleskom jeziku. Sastavnica objavljuje podatke o dostupnim resursima za studiranje s poveznicama na detaljnije podatke, objavljuje i podatke korisne bivšim studentima (npr. informacije o mogućnostima poslijediplomskog studija), ali

tih podataka je premalo. Objavljaju se podatci o međunarodnoj suradnji i o znanstvenoj djelatnosti nastavnika (uglavnom u sklopu životopisa).

Odsjek za ruski jezik i književnost također na mrežnim stranicama pod rubrikom *Dogadanja* prati sva događanja koja je odsjek za ruski jezik i književnost organizirao tijekom godina. Iako uz teškoće, jer informatički sustav koji podržava mrežne stranice sveučilišta ne omogućuje rad s cirilicom te se informacije pružaju i na ruskom jeziku.

Preporuka za poboljšanje:

- sve informacije na mrežnoj stranici objaviti i na engleskom jeziku
- razvijati sustav informiranja bivših studenata

9. ZAKLJUČAK

Iz svega zaključujemo da Odjel za kroatistiku i slavistiku kontinuirano radi na unaprjeđivanju kvalitete, no još uvijek ima prostora za daljnje napredovanje u svim razmatranim aspektima.

Povjerenstvo za unutarnju prosudbu sustava osiguranja kvalitete:

dr. sc. Sandra Hadžihalilović,

doc. dr. sc. Kornelija Kuvač-Levačić,

doc. dr. sc. Marina Radčenko

Nikolina Grcić , predstavnica studenata

Matea Jakelić, predstavnica studenata

Zadar, veljača 2012.

10. DODATAK 1

OČITOVANJE POVJERENSTVA KVALITETU ODJELA ZA KROATISTIKU I SLAVISTIKU¹ o Izvješću Povjerenstva za unutarnju prosudbu sustava kvalitete Odjela za kroatistiku i slavistiku Sveučilišta u Zadru za 2011/2012. godinu (unutarnjem auditu).

10.1. Ustroj i prikaz djelovanja Odjela za kroatistiku i slavistiku

Povjerenstvo za osiguranje kvalitete nema bitnijih komentara, osim što smatra potrebnim istaknui činjenicu da se i prije uvođenja novog sustava kontrole i unaprjeđenja kvalitete na Odjelu brinulo o kvaliteti što potvrđuje kvaliteta nastavnog kadra, aktivnosti Odjela, kvaliteta

¹ Ovdje je preneseno izvješće u skraćenom obliku. Izvješće u punom obliku dostupno je u tajništvu Odjela.

programa i sl. od početaka rada obaju odsjeka koji sastavljaju Odjel. Uz to čim se pokazala potreba uvođenja novog modela kontrole kvalitete Odjel je imenovao odjelnog koordinatora za kvalitetu (Gordana Čupković) i koordinatore za kvalitetu pojedinih odsjeka (Gordana Čupković Odjela za hrvatski jezik i književnost i Sandra Hadžihalilović – koordinator za kvalitetu Odsjeka za ruski jezik i književnost). Također, od akademske godine 2010/11. formira se Povjerenstvo za kvalitetu Odjela koje broji 5 članova i uključuje predstavnike nastavnika, studenata i administrativnog osoblja.

Dakle, prelaskom na novi sustav kontrole i unaprjeđenja kvalitete a briga o kvaliteti postaje još sustavnija jer aktivno uključuje i dionike čiji se doprinos do sada samo pretpostavljao (studenti, nenastavno osoblje, vanjski dionici i sl.), a sada postaje i vrlo stvaran jer su (za sada samo studenti i nenastavno osoblje) direktno uključeni u sustav osiguranja kvalitete.

10.2. Strategija razvoja i postupci osiguravanja kvalitete

Povjerenstvo za osiguranje kvalitete ističe da je i ono sudjelovalo u donošenju strategije Odjela, tj. da je strategija odjela donesena na način da je povjerenstvo za strategiju izradilo nacrtak strategije, da je o tom nacrtku strategije raspravljalo povjerenstvo za osiguranje kvalitete, nakon toga u više je navrata održana sjednica odjela na kojima se raspravljalo o strategiji, a tek je nakon toga procesa strategija i usvojena. Povjerenstvo za osiguranje kvalitete slaže se s ocjenom Povjerenstva za unutarnju kontrolu o potrebi definiranja operativnih godišnjih planova provedbe strategije te definiranja tko je zadužen za izradu takvih godišnjih planova (naše mišljenje: pročelnik i zamjenik pročelnika) s čime se ove godine kasni. Također je potrebno analizirati učinkovitost operativnog plana za pojedinu godinu (razdoblje).

Postojeći dokumenti od dana njihova donošenja bili su dostupni javnosti (u tajništvu Odjela), a od 21. veljače 2012. dostupni su javnosti i preko mrežnih stranica Odjela.

Donošenje Politike kvalitete i Pravilnika o ocjenjivanju studenata preddiplomskih i diplomskih studija Odjela za kroatistiku i slavistiku pri kraju su i očekuje se da će biti doneseni do kraja ove akademske godine.

10.3. Odobrenje, nadziranje i periodični pregled programa i kvalifikacija

Povjerenstvo za osiguranje kvalitete slaže se s analizom stanja odjela te mjerama koje Povjerenstvo za unutarnju kontrolu predlaže. Uz predložene preporuke Povjerenstvo za kontrolu kvalitete predlaže i sljedeće:

- Poticanje studenata demonstratora na pomoć nastavnicima. Takav studentski rad mogao bi se „honorirati“ ECTS bodovima.
- Iako se kreativnost u nastavi potiče ipak bi je trebalo poticati i konkretnije finansijski pa se predlaže da se i konkretno odrede finansijska sredstva koja bi se svake godine (po pojedinom odsjeku) namijenila u te svrhe.
- Što se tiče osmišljavanja načina ispitivanja prikladnosti učenja sa stvarnim potrebama tržišta rada smatramo da je to vrlo kompleksan problem i upitan – jer se ne može jednako primjeniti za svaki kolegij: neki kolegiji naime tek vrlo indirektno sudjeluju u kompetencijama koje tržište rada traži (što, dakle, ne znači da su suvišni).

Potrebno je naglasiti da Odjel ne radi u apstraktnom okružju već uvelike ovisi o brojnim vanjskim faktorima. Zakonski okvir za koji je odgovorna država (ministarstvo) nije ni izdaleka dao potreban stabilan okvir za definiranje studijskih programa. Uvođenje bolonjskog sustava bez prilagođavanja tržišta rada istom dovelo je do brojnih problema za koje nikako ne može odgovornost snositi Odjel. U tom smislu postoje brojni problemi, a navest ćemo ih ovdje samo nekoliko. Naime, potreba da se nastava organizira po principu 3+2 (što npr. ima smisla za studente ruskoga jezika – jer bi na sređenom tržištu rada oni mogli naći svoje mjesto u turizmu kao recepcioneri, animatori, voditelji, vodiči i sl.) dovela je do problema kod organizacije diplomskog studija nastavničkog smjera – jer je broj ECTS bodova koje je potrebno ostvariti u nastavničkim kompetencijama koncentriran na samo 3 semestra – što dovodi do suženog prostora za samu struku – bez znanja koje nastavničke kompetencije nemaju previše smisla. Naznake su da se taj broj ECTS bodova u općim nastavničkim kompetencijama planira još više povećati pa se stvarno dovodi u pitanje smislenost ovakvih studija u kojima bi ECTS bodova za struku omogućavala samo 2 kolegija na ruskom jeziku po semestru. Dakle, bez obzira na to da je Odsjek za ruski jezik i književnost uložio iznimno velike napore da prilagodi i osvremenji svoj program sam zakonski okvir (ukoliko dođe do dodatnog povećanja ECTS bodova u nastavničkim kompetencijama) dovest će u pitanje izvođenje ovoga programa (sličan je problem sa svim dvopredmetnim studijima jezika). Dakle, za sustavan rad na kvaliteti bilo bi potrebno dobiti kvalitetan i trajan zakonski okvir u kojem bi se mogao osmisliti i studijski program i rad na studijskom programu.

Na odjele se tekođer vrši pritisak da imaju u vidu i potrebe tržita rada i na neki način prozivaju se odjeli kao glavni izvor nepotrebnih kadrova. U državi u kojoj gotovo da i ne postoji tržište rada takav zahtijev koliko god bio koristan (pa je Odjel i prije ovakvih naputaka razmišljao o potrebi i načinu prilagodbe svojih programa tržištu rada) potencijalno je i opasan – posebice za odjele humanističkog smjera. Potrebno je naglasiti da se posljednjih godina stvara klima kako je kadar humanističkog smjera balast i teret gospodarstvu. Pri tome se slučajno ili namjerno zaboravlja da u razvijenim privredama takav kadar nalazi svoje mjesto i u vrlo rentabilnim kompanijama u gospodarstvu – kojih (ne krivnjom humanističkih fakulteta i odjela) u Hrvatskoj nema ili ima vrlo malo. Pogotovo se to odnosi za studije jezika – gdje velik dio kadrova koji nosi turizam dolazi upravo sa ovakvih studija. Dakle, ne imajući mogućnosti da pokrenemo mrtvo hrvatsko gospodarstvo činimo ono što jedino možemo činiti – opremamo studente sa onim alatima koji im mogu pomoći da na ovakovom tržištu budu koliko toliko konkurentni. U tom je smislu Odsjek za ruski jezik i književnost uz nastavnički diplomske smjere pokrenuo i prevodilački diplomske smjere (traduktološki kolegiji su kao izborni dostupni i studentima nastavničkoga smjera) – a također su za ova smjera uvedeni i brojni kolegiji koji naglasak stavljuju na mogućnost zapošljavanja, a ne na akademizam: *Poslovni ruski, Ruski u turizmu, Jezik medija* i sl. Što se tiče Odsjeka za hrvatski jezik i književnost na kojem se izvod jednopredmetni preddiplomske i diplomske studije Hrvatskog jezika i književnosti (3+2), uz to što je riječ o studiju od nacionalnog interesa, za naglasiti je kako završetkom preddiplomskog studija student stječe kompetencije za rad u ustanovama za odgoj i obrazovanje djece i mladeži, za animadora u literarnim radionicama u osnovnoj školi, za rad u uredništvima novina, časopisa i drugdje u nakladništvu dok završetkom diplomskog studija student je osposobljen za posao profesora u osnovnim i srednjim školama, za uredničke poslove na radiju i televiziji, u znanstvenim i stručnim časopisima. Naravno, osposobljen je i za poslijediplomski studij.

Potrebno je, dakle, istaknuti i da dobre programe na odgovarajući način ne prate poslodavci.

10.4. Ocjenjivanje

Slažemo se s ocjenom navedenom u izvješću o potrebi izrade pravilnika o ocjenjivanju. Donošenje Pravilnika o ocjenjivanju studenata preddiplomskih i diplomskih studija Odjela za kroatistiku i slavistiku pri kraju je i očekuje se da će biti doneseni do kraja ove akademske godine.

Mislimo da nije potrebno ujednačiti kriterij ocjenjivanja na pismenim ispitima (postotak prolaznosti), ali je svakako potrebno da ti kriteriji jasno i na vrijeme budu dostupni studentima što je i slučaj u većini silabusa.

Potrebno je definirati žalbeni postupak.

Nastavnicima treba osigurati po potrebi dodatno obrazovanje iz područja dokimologije;

Potrebno je uspostaviti poseban sustav nagrađivanja za izvrsne studente (priznanja i sl.);

10.5. Osiguranje kvalitete nastavničkog kadra

Pored navedene ocjene u izvješću unutarnjeg audita Povjerenstvo za osiguranje kvalitete smatra da bi bilo dobro prilagoditi postojeći formular za samovrednovanje – kako bi bolje odgovarao našem profilu.

Slažemo se s potrebom permanentnog usavršavanja stranog jezika struke – potrebno je razmotriti mogućnosti takvog usavršavanja na razini (i od sredstava Sveučilišta) ili je potrebno iste organizirati na razini Odjela. Ukoliko je moguće bilo bi bolje da takvo usavršavanje bude organizirano na razini Sveučilišta.

Općenito bilo bi potrebno povećati sredstva za usavršavanje nastavnika. Kako se pod usavršavanjem mogu smatrati i sudjelovanja na konferencijama, seminarima, uz novu literaturu i sl. treba imati u vidu da 2000,00 kuna za konferenciju ili 1000,00 kuna za knjige ne odgovara sasvim stvarnim potrebama (ukoliko se uzme u obzir da kotizacija na većini konferencija iznosi 700 kuna te da tome treba pribrojati troškove puta i smještaja – a za rusiste je važno da sudjeluju i na znanstvenih skupovima u Rusiji). Iako je Odjel uvijek nastojao izaći u susret takvim potrebama smatramo da je potrebno to regulirati i u aktima Odjela kako se nastavnici ne bi nepotrebno izlagali stresu hoće li im se sredstva i odobriti.

Sveučilište redovito organizira radionice posvećene pojedinim temama – (npr. radionice o ishodima učenja i sl.), ali se na Odjelu (ali i općenito u visokoškolskom sustavu) ne provodi evaluacija sudjelovanja nastavnika na takvim radionicama. Tako neki nastavnici sudjeluju na takvim radionicama i usavršavaju se, dok drugi to ne čine – a da ni jednima ni drugima to ni na koji način sustav ne valorizira.

Potrebno je osigurati sredstva za gostujuće predavače koji sasvim sigurno osim što povoljno utječu na znanje studenata utječu povoljno i na same nastavnike. Preporuka je točno ustanoviti koliko je sredstava Odjela/Sveučilišta potrošeno za ove djelatnosti, kako bi se

moglo ustanoviti koji iznos bi se za takve potrebe trebao/mogao izdvojiti u pojedinoj akademskoj godini za pojedini odsjek. Mnoga predavanja gostujućih predavača izvode se na inicijativu pojedinih predmetnih nastavnika i vrlo često bez direktne financijske pomoći Odjela. Pozitivna je takva inicijativa nastavnika, ali bi Odjel trebao više pomagati ovakve inicijative. Preporuka, do kraja akademske godine raspraviti kolika sredstva bi Odjel mogao rezervirati za ove potrebe i na koji način bi ih mogao/trebao rasporediti (za svaki odsjek).

Iako je upitno koliko objektivno može biti vrednovanje od strane kolega – bilo bi potrebno osmisliti način na koji bi se razmjenjivala iskustva i na taj način poticala kreativnost i napredovanje u nastavi. Dakle, potrebno je poticati *peer review* (npr. da barem jednom godišnje nastavnik ide na nastavu kolege) što treba definirati u odjelnim aktima. Iako je *peer review* provođen i do sada, može se reći da njegovo provođenje nije bilo regulirano. Preporuka – regulirati do kraja akademske godine.

Iako se može složiti sa zaključkom unutarnjeg audita da je potrebno osmisliti sustav kojim bi se poticalo nastavnike na permanentno usavršavanje nastavničkih kompetencija (npr. bodovanjem, uključivanjem takvih aktivnosti u sustav napredovanja u zvanju, itd.) teško je zamisliti na koji bi to način sam odjel mogao učiniti – te se očito opet radi o neusklađenosti prava i obaveza na državnoj razini.

Na kraju potrebno je istaknuti da su nastavnici na Odjelu autori brojnih udžbenika, knjiga, skripti, znanstvenih radova i sl.

10.7. Resursi za učenje i potporu studentima

Potpuno se može složiti s nalazom unutarnjeg audita i preporukama za poboljšanje. Teško je, međutim, očekivati da u ovakvoj ekonomskoj situaciji, kad je sveučilištu smanjen iznos za rad (pa tako i Odjelu) Odjel sam osigura ova poboljšanja. Potrebno je da Odjel razmotri sa Sveučilištem na koji način ostvariti ovakva poboljšanja.

Također je potrebno istaknuti da je Odjel donio odluku da dodijeli i Odjelnu nagradu za studente (po jednu za svaki odsjek).

Potrebno je studentske projekte poticati i financijski, a ne samo deklarativno ili volontiranjem rada nastavnika na studentskim projektima – tj. precizno odrediti sredstva za financiranje studentskih projekata za svaki od pojedinih odsjeka na Odjelu.

10.8. Sustav informiranja

Slažemo se sa preporukom za poboljšanje, tj. da na mrežnoj stranici Odjela treba objaviti dokumente koji se tiču osiguranja kvalitete studija (Priručnik, Pravilnik, Poslovnik, Strategiju...). Dokumenti nisu još postavljeni na web zbog zastoja u Uredu za kvalitetu koji je trebao provjeriti usklađenost naše dokumentacije sa dokumentacijom Sveučilišta, međutim oni su javno dostupni za svakog tko ih zatraži u tajništvu. Na mrežnim stranicama oni će se naći u roku od nekoliko dana. Dana 21.2.2012. – bit će postavljeni su prvi dokumenti, a ostali tijekom nekoliko sljedećih dana.

10.9. Informiranje javnosti

Mrežne stranice odjela (dvaju odsjeka) redovito se ažuriraju – o svim relevantnim informacijama namjenjenim djelatnicima, studentima i cijeloj javnosti – međutim, slažemo se s analizom audita i preporukom za poboljšanje. Međutim, potrebno je napomenuti da mrežna podloga sveučilišta ne podržava čiriličke znakove koji su svakako potrebni Odsjeku za ruski jezik i književnost, ali i Odsjeku za hrvatski jezik i književnost. Velik rad koji se ulaže u uređivanje stranica time je uvelike otežan i ograničen.

Također se slažemo da je potrebno razmotriti informatičke mogućnosti za osnivanje alumni stranica kroatistike i rusistike.

Djelatnici i studenti Odjela redovito sudjeluju u javnim kulturno-umjetničkim znanstvenim i obrazovnim priredbama (Napomenimo samo brojne večeri poezije, predstave, promocije knjiga, javna predavanja i sl. koje su tijekom desetljeća rada Odjela organizirali djelatnici i studenti. U posljednje vrijeme ističe se studentski projekt *Ruski dani* koji već nekoliko godina osmišlja program tijekom cijelog tjedna u svibnju, a svake godine od prikupljenih dobrovoljnih priloga doniraju se određena novčana sredstva Domu za odgoj djece i mladeži Zadar.).

10. 10. ZAKLJUČAK

Povjerenstvo za osiguranje kvalitete Odjela razmotrilo je *Izvješće Povjerenstva za unutarnju kontrolu kvalitete Odjela*. Može se složiti s njihovim zaključkom da Odjel za kroatistiku i

slavistiku kontinuirano radi na unaprijeđivanju kvalitete, no još uvijek ima prostora za daljnje napredovanje u svim razmatranim aspektima.

11. DODATAK 2 – TABLICA

Odjel za kroatistiku i slavistiku prema *Zajedničkim kriterijima, mjerilima i standardima kvalitete Sveučilišta u Zadru - Kriteriji za prosudbu*

ESG-standardi	ocjena	objašnjenje
<p>1.1. Politika, misija, vizija, opća strategija visokog učilišta/pod-strategije; Ciljevi, cjelokupna organizacija i unutarnja povezanost sustava osiguravanja kvalitete; Dokumentacija – uključujući politiku kvalitete, postupke i odgovornosti svih dionika objavljeni su javno.</p> <p>Osiguravanje kvalitete pokriva mnoge aktivnosti visokog učilišta i postupci osiguravanja kvalitete čine konzistentan sustav koji se učinkovito unapređuje na temelju rezultata unutarnje prosudbe. Svi dokumenti sustava su javno objavljeni.</p>	Razvijena faza	<ul style="list-style-type: none"> - Odjel godinama razvija sustav osiguranja kvalitete (najprije kroz koordinatora za kvalitetu, a potom i kroz Povjerenstvo za osiguranje kvalitete i Povjerenstvo za unutarnju prosudbu). - Odjel je donio najvažniju dokumentaciju (Pravilnik, Strategija, Poslovni...), ali još uvijek nisu doneseni pravilnik o ocjenjivanju, politika kvalitete – rok: kraj ove akademске godine (očekuje se i prije toga roka). - Dokumentacija je javno objavljena na web stranicama. - U izradi svih dokumenata i radu svih povjerenstava sudjeluju i studenti. Vanjski dionici još uvijek nisu uključeni u rad Odjela, ali o tome se ozbiljno razmišlja. - Provedena je i unutarnja prosudba kvalitete. - Odjelno povjerenstvo za kvalitetu sudjeluje u izradi svih dokumenata Odjela te raspravlja o unapređenju kvalitetu Odjela – te predlaže mjere za unapređenje kvalitete na sjednicama Odjela. - Odjel organizira tematske sjednice o kvaliteti te je uveo godišnje plenarne sastanke sa studentima na temu kvalitete.
<p>1.2.1. Odobravanje, promatranje i periodična revizija studijskih programa i stupnjeva obrazovanja</p> <p>Mehanizmi za odobravanje, promatranje i periodičnu reviziju programa i stupnjeva obrazovanja primjenjuju se u cijelosti. Ishodi učenja su revidirani i po potrebi poboljšani.</p> <p>Osigurana su odgovarajuća sredstva za veći dio planiranih aktivnosti. Studenti i drugi dionici uključeni su</p>	Razvijena fazna	<ul style="list-style-type: none"> - Ishodi učenja jasno su naznačeni u izvedbenim programima pojedinih kolegija, a tijekom posljednjih godina na većini kolegija su revidirani i poboljšani. - Za većinu planiranih aktivnosti osigurana su odgovarajuća sredstva. - Studenti su uključeni u aktivnosti osiguranja kvalitete. - Potiče se kreativnost u nastavi: rasprava, terenska nastava, studentske prezentacije i sl.;

u aktivnosti osiguravanja kvalitete.		
<p>1.2.2. Znanstveno - istraživački rad</p> <p>Uspostavljeni su mehanizmi praćenja i ocjenjivanja kvalitete znanstveno-istraživačkog rada i njegovog utjecaja na razvoj društva. Učinkovitost uspostavljenih mehanizama ne prati se sustavno. Nove istraživačke metode primjenjuju se u procesima poučavanja i učenja, ali se ne ocjenjuje njihova učinkovitost.</p>	Razvijena faza	<ul style="list-style-type: none"> - Odjel izdaje časopis Croatica et Slavica Iadertina. Prijavljen je za A1 klasifikaciju koja se očekuje. - Odjel organizira međunarodni znanstveni skup Zadarski filološki dani. - Nastavnici Odjela voditelji su ili sudionici brojnih znanstvenih projekata koji su dali ili daju velik doprinos znanosti o kroatistici i slavistici. - U svom znanstvenom radu, u onoj mjeri u kojoj je to moguće s obzirom na profil istraživanja, Odjel surađuje sa zajednicom, poglavito zadarskim institucijama ili institucijama u Zadarskoj županiji. - Odjel je počeo pratiti samoevaluaciju nastavnika, ali s obzirom na neprilagođenost dostupnih upitnika radi na razvijanju upitnika koji bi bolje prikazivao rad profila nastavnika na Odjelu. Članovi Odjela sudjeluju u poticanju elektronskih izdanja – ponajviše se to odnosi na materijale za nastavu na webu odjela, pojedini nastavnici sudjeluju u izradi web znanstvenih časopisa ili su urednici na Hrčku. - Odjel godinama organizira Ljetnu školu hrvatskoga jezika na kojoj su hrvatski jezik učili brojni polaznici iz raznih zemalja svijeta – od SAD-a, Rusije, Kine, Njemačke... - Mentorstva na diplomskim i doktorskim radovima rezultirala su i brojnim znanstvenim i stručnim člancima u suautorstvu nastavnika i studenata. - Nastavnici Odjela mentor su i nastavnici na brojnim poslijediplomskim studijima (od čega neki i na međunarodnim). - Brojni nastavnici na Odjelu dobitnici su nagrada za izvrsnost. -
<p>1.3. Ocjenjivanje studenata</p> <p>Kriteriji, pravila i postupci za ocjenjivanje ishoda učenja studenata dosljedno se primjenjuju, javno su objavljeni i studenti su upoznati s njima (u silabusima pojedinih kolegija koji su javno objavljeni na mrežnim stranicama).</p>	Razvijena faza	<ul style="list-style-type: none"> - Kriteriji, pravila i postupci za ocjenjivanje ishoda učenja studenata dosljedno se primjenjuju, javno su objavljeni i studenti su upoznati s njima (u silabusima pojedinih kolegija koji su javno objavljeni na mrežnim stranicama). - Pri kraju je i donošenje pravilnika o ocjenjivanju s pripadajućim kriterijima koji će biti objavljen na sveučilišnim mrežnim stranicama; - U donošenje dokumenata (pravilnika i sl.) vezanih uz ocjenjivanje uključeni su

		<p>studentski predstavnici;</p> <p>- Kriteriji ocjenjivanja studenata u skladu su s ishodima učenja, a studenti su upoznati s njima;</p> <p>Javno su objavljena pravila i postupci ocjenjivanja (kod predmeta koji traže specifične vještine ili znanja, posebno se treba objaviti kriterij ocjenjivanja);</p>
<p>1.4. Osiguravanje kvalitete nastavnog osoblja, njegova interakcija, utjecaj na društvo znanja te doprinos regionalnom razvoju</p> <p>Vještina prijenosa znanja na studente i učinkovitost poučavanja istovremeno se vrednuju različitim metodama. Mehanizmkoji omogućuju stručno i znanstveno usavršavanje nastavnog osoblja djelomično se primjenjuju. Nastavno osoblje aktivno utječe na regionalni razvoj</p>	<p>Razvijena faza</p>	<p>Sustavno se prikupljaju informacija putem studentske ankete,</p> <p>Definirani su i oglašeni termini konzultacije, kao i drugi kontakt podaci (telefon na poslu, e-mail);</p> <p>Razrađuju se metode na koji se učinkovitost može provjeravati u sklopu interne kontrole nastave.</p> <p>Vještina prijenosa znanja studente i učinkovitost poučavanja istovremeno se vrednuju i anketom sveučilišta i plenarnim sastancima i dodatnim metodama utvrđenim izvedbenim programima pojedinih kolegija.</p> <p>Stručno i znanstveno usavršavanje nastavnog osoblja provodi se na različite načine, ali još nije ustanovljen sustav koji bi ove aktivnosti vrednovao u napredovanjima nastavnika.</p> <p>Nastavno osoblje Odjela na različite načine aktivno utječe na regionalni razvoj – organiziranjem javnih predavanja, prevodenjem ključnih tekstova, uspostavljanjem kontakata i suradnje s institucijama iz zemlje i inozemstva.</p>
<p>1.5. Resursi za učenje i potporu studentima</p> <p>Resursi potrebni studentima za učenje dostupni su i primjereni za svaki ponuđeni studijski program. Resursi vezani uz studentski standard u većoj mjeri zadovoljavaju potrebe studenata.</p>	<p>Razvijena faza</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Postoji dobro opremljena slavistička knjižnica. - Znatan dio materijala objavljuje se na webu odjela. <p>Potiču se mentorstva, tutorstva. Rektorova nagrada. Od akad.g. 2011/12. uvodi se nagrada Odjela za studente. Potiče se studentska mobilnost Potiču se studentski projekti</p>
<p>1.6. Važnost i pristup informacijama sustava osiguravanja kvalitete</p> <p>Relevantne informacije su dostupne svim dionicima i uglavnom se koriste</p>	<p>Razvijena faza</p>	<p>Relevantne informacije su dostupne svim dionicima i uglavnom se koriste za procese planiranja i kontinuiranog poboljšavanja sustava osiguravanja kvalitete.</p>

za procese planiranja i kontinuiranog poboljšavanja sustava osiguravanja kvalitete.		Priprema se osnivanje alumni klub putem kojega treba permanentno ostvarivati kontakte s nekadašnjim studentima. Odjel raspravlja o temama kao što su: 1.) napredovanje studenata i prolaznost; 2.) zapošljavanje diplomanata; 3.) zadovoljstvo studenata programima; 4.) djelotvornost nastavnika; 5.) profil studentske populacije; 6.) dostupne obrazovne resurse i njihovu cijenu; 7.) ključne pokazatelje uspjeha učilišta; 8.) korisno je i da se učilišta uspoređuju s drugim sličnim učilištima u Europskom prostoru visokog obrazovanja, a i šire.
1.7. Javno informiranje Učilišta redovito objavljaju relevantne i nepristrane informacije o programima i stupnjevima obrazovanja koje pružaju.	Napredna faza	Redovito se ažuriraju mrežne stranice Odjela o svim relevantnim informacijama namijenjenim djelatnicima, studentima i cijeloj javnosti; Ažuriraju se postojeće brošure o Odjelu (odsjecima) s naglaskom na posebnosti pojedinih studijskih programa i s ciljem profiliranja studenata koje Odjel želi obrazovati; Djelatnici i studenti Odjela redovito sudjeluju i organiziraju brojna javna kulturno-umjetnička, znanstvena i obrazovna događanja.

12. DODATAK 2

Follow up:

U prvoj fazi follow-up programa učinjeno je sljedeće:

- na mrežne stranice Odjela postavljeni su dokumenti Odjela,
- objavljen je natječaj za studentske projekte (za oba odsjeka),
- objavljen je natječaj za najbolje studente Odjela (za oba odsjeka),
- izrađen je Pravilnik o ocjenjivanju Odjela,
- osiguran je prostor za predstavnike studenata (Dvorana za sastanke u za to predviđenom terminu).

Druga faza follow-up programa predviđena je da traje do 30. prosinca 2012.

